

Dış Politika Analizi

Güz 2020

III. Gruplar ve Kurumlar İçinde Karar Verme
*Grup Düşüncesi, Örgütsel Süreç ve Bürokratik Siyaset
Modelleri*

Grup Düşüncesi (*groupthink*)

- Karar verici **küçük grupların psikolojisi** incelenir.
- Irving Janis, *Victims of Groupthink* (1972).
- Liderin **çok baskın olmadığı** ve grup üyelerinin **ortak bir kimlik etrafında** birleştiği durumlarda alınan kararların yol açtığı fiyaskoları açıklamaya çalışır.
- Temel argüman: Bireyler, bağlılık düzeyi yüksek küçük karar verici gruplar içinde buldukları zaman, normaldekinden **farklı bir psikolojiye** sahip olurlar ve grubun **oydaşmasını bozmamak** ve gruptan **dışlanmamak** için eleştirel, muhalif, farklı görüşlerini **istem dışı bir şekilde bastırırlar**. Bu da karar verme sürecini olumsuz etkileyebilir.

Grup Düşüncesi

- Grupların **iki temel amacı** vardır:
  - Sorun çözme (kuruluş amacı)
  - Grubu bir arada tutma (varlığını sürdürme)
- Grubu bir arada tutma motivasyonunun, sorun çözme amacının **önüne geçtiği** durumlarda grup düşüncesinden bahsedilir.
- Bu öne geçmenin nedeni, grup içindeki birlik, beraberlik ve ortaklığın üyelere sağladığı **duygusal destektir**.
- Üyeler gruptan dışlanmamak adına grubun esas varlık sebebi olan, **soruna çözüm üretme** noktasında başarısızlığa neden olacak davranışlar sergileyebilirler.

Grup Düşüncesi

Grup düşüncesi karar verme sürecini nasıl etkiler?

- Grup içindeki **dostluk, bütünlük ve takım ruhu** arttıkça **bireysel, eleştirel düşünce ve uyanıklık** azalır.
- Grup kendini **üstün, yenilmez ve iyi** görürken, diğerlerini ötekileştirir ve hafife alır. Bu da **riskli** davranışlara yol açar.
- Grup içi tartışmalarda **sınırlı sayıda seçenek** üzerinde durulur, **tecrübeye** önem verilmez.
- **Grup dışı uzmanlardan** bilgi edinmek için yeterince çaba sarf edilmez.

Grup Düşüncesi

- Janis, ABD dış politikasında grup düşüncesini dört örnek olay üzerinden inceliyor: **Domuzlar Körfezi Çıkarması**, Kore Savaşı, Pearl Harbour Baskını ve Vietnam Savaşı.
- 17 Nisan 1961'de 1.400 Kübalı, Castro'yu devirmek amacıyla ABD ordusu ve CIA desteğiyle Domuzlar Körfezi'ne çıkarma yaptı. Her şey ters gitti. 3 günde mağlup oldular.
- Domuzlar Körfezi Çıkarmasında karar vericiler **6 noktada yanılıyor**:
  1. Operasyonun gizliliği
  2. Gerillaların morali
  3. Küba hava kuvvetlerinin gücü
  4. Küba ordusunun gücü
  5. İsyân beklentisi
  6. B planı

Grup Düşüncesi

Karar vericiler kimlerdi?

- **John F. Kennedy**, Harvard mezunu
- **Dışişleri Bakanı Dean Rusk**. Oxford mezunu, Rockefeller vakfı eski başkanı
- **Savunma Bakanı Robert McNamara**. UC Berkeley mezunu, Ford motorun eski başkanı.
- **Ulusal Güvenlik İşleri Özel Yardımcısı McGeorge Bundy** – Yale mezunu ve Harvard profesörü
- **Savunma Bakan Yrd. Paul Nitze**, Harvard mezunu, Johns Hopkins SAIS'in kurucularından.
- **Adalet Bakanı Robert Kennedy**, Harvard mezunu.
- **Hazine Bakanı Douglas Dillon**, Harvard Mezunu
- **Beyaz Saray Tarihçisi Arthur Schlesinger**, Harvardlı tarihçi.
- **CIA başkanı Allen Dulles**, Princeton mezunu
- **CIA başkan yardımcısı Richard Bissel**, Yale ve LSE mezunu

Grup Düşüncesi

Domuzlar Körfezi Çıkarmasında grup düşüncesinin belirtileri

1. Yenilmezlik illüzyonu
2. Birlik illüzyonu
3. Kişisel şüphelerin baskılanması (oto sansür)
4. Kendi kendini tayin etmiş zihin koruyucuları (*mindguards*) – Robert Kennedy
5. Hoş fakat aldatıcı liderlikten kaynaklanan uysallık
6. Yeni değerli iki üyeyi düşmanlaştırmama tabusu – Dulles ve Bissel

Grup Düşüncesi

- Küçük gruplar her zaman **grup düşüncesine kapılmak zorunda değil**, bunun önüne geçilecek tedbirler alınabilir (ör. 1962 Küba Füzeleeri Bunalımı sırasında oluşturulan ExComm)
- **Verilere erişim** noktasındaki sıkıntılar ve **vaka seçiminde** kullanılan kıstaslar bu yaklaşımın en zayıf yanları olarak kabul ediliyor.
- Yeni çalışmalar, grup düşüncesinin barış görüşmelerinde **düşmanları bir araya getirme konusunda faydalı** olabileceğini iddia ediyor.

Örgütsel Süreç ve Bürokratik Siyaset

- 1970'lerden itibaren **devlet kurumları ve bürokrasinin** dış politika karar verme süreçlerine ve uygulamasına etkisi üzerine çalışmalar yapılıyor.
  - Graham Allison, **Essence of Decision** (1971, 1999)
  - Morton Halperin, **Bureaucratic Politics and Foreign Policy** (1974, 2006)
- Allison, eserinde **1962 Küba Füzeleri Bunalımını** üç farklı model çerçevesinde inceliyor:
  1. Rasyonel aktör modeli (RAM)
  2. Örgütsel süreç modeli (örgütsel davranış)
  3. Bürokratik siyaset modeli (hükümet siyaseti)
- Krizi açıklamak için tek bir modelin yeterli olmayacağını, **meseleye her üç modelden de bakmak gerektiğini** söyler.

Rasyonel Aktör Modeli (RAM)

1. Üniter kabul edilen bir aktör öncelikle **bireysel tercih sıralaması temelinde amaçlarını** belirler.
2. Amacına ulaşmak için **elindeki olanaklar ve araçlar temelinde bir değerlendirme** yaparak **seçeneklerini** belirler.
3. Mevcut **seçenekler arasında bir kâr-maliyet analizi** yaparak, kendisini **amacına en çok yaklaştıran seçeneği** seçer.

Örgütsel Süreç (*organizational process*)

Genel argümanlar:

- Devlet bir örgütler dizisidir.
- Her örgütün kendine özgü bir **kimliği** (*essence*) ve **yetki ve uzmanlık iddia ettiği bir kamusal alan** (*turf*) vardır. Örgütler, sürekli olarak etkilerini, özerkliklerini, bütçelerini ve personellerini **artırma** eğilimindedirler.
- Örgütler, kendi içindeki karar vericilerin davranışları üzerinde ciddi bir **belirleyici etkide** bulunmaktadır.

Seçenekler arasında rasyonel bir tercih yapmak -> Örgütün standart davranış kalıpları çerçevesinde uygulama.
- Devletin dış politikası, aslında **devleti teşkil eden ve belli rutinlere göre işleyen örgütsel süreçlerin** sonucudur. Bu durum **rasyonalite ve başarıyı olumsuz etkiler.**

Örgütsel Süreç

Örgütsel süreç karar verme sürecini ve kararın uygulamasını nasıl etkiler?

1. Meseleleri parçalara bölüp ilgili bölüme yönlendirme eğilimi
2. Muhafazakârlık
3. Meseleleri kendi prizmasından görme eğilimi
4. Emirleri kendi anlayış ve yeteneklerine göre yorumlama eğilimi
5. Standart İşletim Usulleri (*Standard Operating Procedures* – SOP)
6. Rol sosyalizasyonu

Örgütsel Süreç

Muhafazakarlık:

«The Treasury is so large and far-flung and ingrained in its practices that I find it is almost impossible to get the action and results I want. . . . But the Treasury is not to be compared with the State Department. You should go through the experience of trying to get any changes in the thinking, policy, and action of the career diplomats and then you'd know what a real problem was. But the Treasury and the State Department put together are nothing compared with the na-a-vy ... To change anything in the na-a-vy is like punching a feather bed. You punch it with your right and you punch it with your left until you are finally exhausted, and then you find the damn bed just as it was before you started punching.» (Roosevelt, quoted in Allison 1969: 701–702)

Alıntı: Jean Frederic Morin ve Jonathan Paquin, *Foreign Policy Analysis: A Toolbox*, Cham, Palgrave Macmillan, 2018, s. 112.

Örgütsel Süreç

Standart İşletim Usulleri:

«Calling on the Chief of Naval Operations in the navy's inner sanctum, the navy flag plot, McNamara put his questions harshly. Who would make the first interception? Were Russian-speaking officers on board? How would submarines be dealt with? At one point McNamara asked Anderson what he would do if a Soviet ship's captain refused to answer questions about his cargo. Picking up the Manual of Navy Regulations, the navy man waved it in McNamara's face and shouted, "It's all in there."» (Allison 1969: 707)

Alıntı: Jean Frederic Morin ve Jonathan Paquin, Foreign Policy Analysis: A Toolbox, Cham, Palgrave Macmillan, 2018, s. 111.

Bürokratik Siyaset (*Bureaucratic Politics*)

Genel tezler:

- Dış politika kararlarının **birden çok devlet kurumu** (örgütü) arası **rekabet, çekişme ve pazarlık** sonucu ortaya çıktığı varsayımında bulunur.
- Karar verme süreci, **farklı önceliklere sahip** birden çok **kurum/örgüt temsilcisinin** ana oyuncular olduğu bir **oyun** olarak algılanır.
- Böyle bir oyunun sonucunda, **ulusal çıkarları gözeten rasyonel bir karar** alınmasının **zor** olduğuna dikkat çeker.

Bürokratik Siyaset

Bürokratik siyaset, karar verme sürecini nasıl etkiler?

- **Birden çok devlet kurumu temsilcisinin** (kurumsal aidiyetlerini sürdürerek) bir araya gelmesiyle oluşan gruplarda görülür (*inter-agency groups*).
- Toplantılar sırasındaki **tavırları kısmen kurumsal mensubiyetleriyle** açıklanır: «*Where you stand depends on where you sit*»
- Her bir kurumun temsilcisi, **kendi kurumunun görüşünü diğer kurumların önüne geçirme** ve ülkeye / dış politikaya hâkim kılma eğilimindedirler.
- Karar verme sürecinde **mücadele** kaçınılmazdır. Mücadele sonucunda çıkan **kararlar** (eğer çıkarsa) genelde iç pazarlıklar sonucu **karşılıklı ödünler** verilerek alınır ve **hiçbir tarafın baştaki niyetlerini tam olarak tatmin etmez**.
- Sonuçta ortaya çıkan şeye bir **karar veya seçimden ziyade oyunun "sonucu"** (*resultant*) demek daha doğru olur.
- Bu «sonuç», ulusal çıkarlar açısından her zaman en uygun karara denk gelmeyebilir. Zira karar verme süreci üniter ve rasyonel bir formda değil, **iç-pazarlık yoluyla** işlemiştir.

Bürokratik Siyaset

- Bürokratik siyaset yaklaşımından çıkan bir başka varsayım, dış politika kararlarının oluşumunda **bürokratların seçilmiş siyasetçilere göre daha fazla etkin olduğu**, siyasetçilerin en nihayetinde alanda uzman kişiler olan **bürokratlara bağımlı** olduğudur.
- Allison, RAM, örgütsel süreç ve bürokratik siyaset modelinin tek başına dış politika kararlarını açıklayamayacağını, meseleye her üç modelden de bakmak gerektiğini söyler.
- Karar verme sürecine **müdahil olan örgütsel süreç ve bürokratik siyasetin rasyonaliteyi azaltacağı** belirterek, **liderlerin bu etkilerin bilincinde olup, bunları en aza indirmek için önlemler alması** gerektiğini söyler.

Örgütsel Süreç ve Bürokratik Siyaset

Eleştiriler

- Verilere nasıl erişeceğiz?
- Sadece gelişmiş örgütsel ve bürokratik yapılara sahip ülkelere uygulanabilir.
- İhaleyi bürokratlara yükleyip, siyasetçileri aklama eğilimi.
- Hangi koşullar ve ne gibi durumlarda etkili olacağı belirtilmiyor.
- Örgüt içindeki bireyler fazlaca edilgen varlıklar olarak ele alınıyor, örgüt içi bölünmeler göz ardı ediliyor.
- Farklı kurumlar her konuda farklı görüşlere sahip olmak zorunda değil.
- Örgütsel pratikler ve rutinler durağan ve aşılamaz kabul ediliyor.

Grup Düşüncesi, Örgütsel Süreç ve Bürokratik Siyaset

Üç modelin, açıklayıcılık ihtimalinin en yüksek olduğu dış politika sorunu türlerine göre sınıflandırılması:

